

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hod. Expedici se nachází v obchodnictví musikalii k „Beethovenu“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechna čtyři čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALBOUR

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl. půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 toľ. 10 nov. gr., celoročně 2 toľ. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

20. března.

Nakladatel:

Robert Veit.

26. srpen *).

Nad moravským polem vstává

Slunce v záři krvavé,

Strážce trouba provolává

Ránem děsné hrany své:

Otokare, Otokare,

Zlá nastává hodina,

Slunce krev nad tebou pláče,

Slávy hvězda zhasíná!

Král tu z stánu krokem těžkým

V tábor kráčí uspaný,

Kleká a ku horám českým

Zvedá zrak svůj ztrhaný;

Tiskne ruku k srdci svému,

Velkým hlasem k nebi lká:

A národu vzdálenému

Poslední svůj pozdrav vzdá.

Nad táborem českých reků

Tesknó; visí hrobové,

A jak příštích smutných věků

Kvíleli by poslové,

Z českých hor do duše zní

Královi zpěv pohřební:

Svatý Václave,

Vojvodo české země,

Pros za nás!

Šmilovský.

Václav Em. Horák.

Stručný životopisní nástin. Podává redaktor.

(Pokračování.)

Nemoha sehnati honorár, jímžto by si vyučování v theorii u V. Tomáška zaplatiti mohl, byl obmezen

*) Zdatný náš skladatel, pan Karel Slavík, uvedl tuto báseň v hudbu, kteráž v koncertě ku prospěchu akad. čten. spolku provedena byla.

u vzdělávání se v theorii sám na sebe. By se správněji a jednoduchým způsobem bass znamenati naučil, učinil si partituru z mnohých Brixiových fug a sice s dvojitým varhanním hlasem. První hlas poznamenal si sám a pak si napsal pod to původní poznamenání, by poznal, jak dalece se jeho poznamenání od původního liší. Velký počet takých výtahů nachází se v archivu jednoty k zvelebení kostelní hudby v Čechách.

Do této peridy (r. 1825) padají skladby; *Salve, Animas, Ne recorderis* pro mužské hlasy, které pro tehdejší choralisty dómu napsal. Tak též první *Te Deum*, které v opisech obihá. R. 1826 složil *Horák první mši*, která se na Hradčanech v chrámě barnabitek provozovala a z nichžto později přepracováním *čtvrtá* se stala a tiskem vyšla. Téhož roku dávalo se jeho *requiem* pod ředitelstvím kapelníka Triebensee v chrámě sv. Tomáše za zemřelého hraběte Lažanského.

Vedle toho studoval *Horák* partitury Mozarta, J. Haydna atd. První partitura, kterou laskavostí tehdejšího kapelníka dělostřelctva, *Krasy*, co posluchač *šesté* latinské školy obdržel, byla partitura k Faustu od L. Spohra.

Jelikož, jak ze všeho vysvítá, již v dospělejším stáří studovati započal a při tehdejších okolnostech málo naděje měl, po absolvovaných právnických studiích brzce službu obdržeti, vzdal se po dvou letech právnických studií a věnoval se docela hudbě. Získav si mezi tím časem dosti žáků a žákyň ve *xpěvu* a *pianu*, oženil se r. 1828.

Roku 1831 svěřila mu jednotu k zvelebení kostelní hudby místo učitele zpěvácké škoie jeho působením ve varhanickém ústavu založené. Poněvadž ale plat v žádném poměru k jeho soukromým hodinám nestál, odřekl se po dvou letech téhož místa, načež zpěvácká škola ve varhanickém ústavu zanikla, až pak později opět vyučování zpěvu se obnovilo.

Toho času vypravoval jistý žák V. Tomáška *Horákovi*, že Tomáškovu náuka o kontrapunktu od jiných

theoretiků značně se liší. Dychtivostí puzen, by náhledy Tomáškovy v tomto předmětu znáti se naučil, ustanovil se *Horák* navzdor vysokému honoráru (2 zlstř. za hodinu) na tom, že se u něho učiti bude, což se také stalo. Avšak V. Tomášek oznámil *Horákovi*, že musí nejdříve jeho náuku o harmonii znáti, anto by mu takto neporozuměl. I předčítal mu na to svou náuku o harmonii z čistě opsaných sešitů. Jelikož se ale toto předčítání na dlouhé lokte táhlo a *Horák* větší část, co už věděl, čtyřikrát tak draze zaplatiti musel, přestal po 3 měsících u *Tomáška* se učiti, aniž by u něho kontrapunkt byl slyšel.

Jelikož se náklonost *Horákova* ku komponování hlavně kostelních skladeb soustřeďovala, ucházel se, zastávaje místo učitele zpěvu, o uprázdněné chorregentské místo, avšak musel, by si zásluhy získal, nejprv varhanické místo v chrámě Týnském převzít a po třech letech r. 1836 obdržel chorregentské místo v chrámě u *Marie Sněžné*.

Roku 1837 ustanoven byl za učitele harmonie na škole varhanické, kteréž místo však již r. 1838 složil. Jelikož jeho sňatek požehnán byl, musel časné ráno až pozdě do noci hodiny v hudbě dávat. I nezůstalo mu tedy času ku komponování.

Nic méně však složil a vydal *Horák* několik skladeb kostelních, kteréž všeobecné obliby a všestranného uznání došly a byl, když r. 1852 kapelnictví hlavního chrámu u sv. Štěpána ve Vídni uprázdněno bylo, mezi 42 kompetenty primo loco (co první) navrhnut.

(Dokončení.)

Návod ku zpěvu, ohledem na národní školy.

Podává J. L. Zvonář.

(Pokračování.)

Mezihry (intervally).

Zbývá nám ještě septima. Ze třech druhů tohoto intervallu jest *malá*, která nejlehčí k zpívání jest a nejčastěji přichází. I tu vyhledáme nejprvé v jistém akordu, a sice v tom, v kterém se dissonující stránka tohoto intervallu v nejmenším stupni nalezá. Jest to ta, jež přichází ve spolku s velkou tercijí a velkou kvintou. Přidáme-li ku př. k trojzvuku *g h d* ještě tón *f*, vstoupí *f* k prvnímu tónu *g* do poměru *malé septimy* a k tomu *d* do poměru *malé tercije*. I takový akord jest přirozený, neboť se ozývá docela zřejmě mezi tóny, které se dostaví, udeříme-li na pianě ku př. velké C.

Rovněž jako z trojzvuku dají se i z tohoto akordu rozličné melodické motivy složit, k. p.

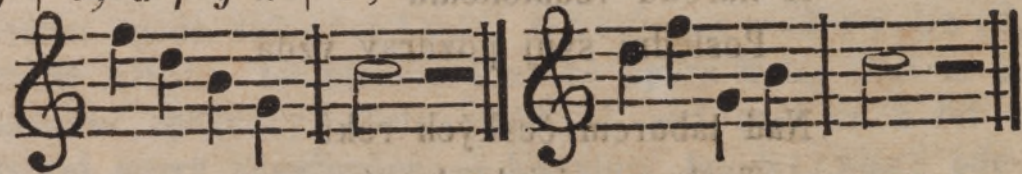
g, h d f, g d h f, g, f d h,
f d h g, d f g h, a t. d.

které bez vší pochybnosti lehké jsou. Při rozložení *g f d h, d f g h* namítne se bezprostředně intervall *malé septimy*, ježž, aby se lépe vštípil, učitel několikrát opakovat dá. Může i dítkám pověděť, že se nazývá skupení čtvera tónů *čtvero-zvuk*.

Obsahuje však tento akord dva tóny, jež se spolu dobře nesnášejí, totiž *g f*, za kterouž příčinou jeden z nich se musí z místa hnout a k jinému nejbližšímu tónu kráčeť. Tomuto hnutí se z místa jest více podrobeno *f*, poněvadž jest v *g* trojzvuku cizí tón, asi jako podruh v cizím bytu. *G* jest základní tón = domácí pán, a pročez mu méně přísluší, aby ustoupil. Protož shledáváme, že při intervallu septimy vrchní tón spíše dolů než spodní tón nahoru směřuje. Přirozeně tedy bude po *f* následovat *e*, k němuž zůstane *g* ležet, aneb zůstane *f* na svém místě a *g* se hne k *a*. V obou případech nastane *smíření*. Z toho vysvítá, že svrchu uvedené motivy ze čtverzvuku nejsou ukončené; aby se ukončily, přidáme k motivům *g h d f, g d h f* ještě *e*, což bude notováno takto vyhlížet:

Dále jest v řečeném čtvero-zvuku obsažen ještě tón *h*, sedmý to tón ze stupnice *c*; i ten směřuje k nejbližšímu vyššímu tónu (osmému ve škále), pročez doplníme jím ostatní dva motivy svrchu položené: *f d h g | c; d f g h | c*; v notách:

Podobně se nakládá s každým takovým čtvero-zvukem. Aby dítky poznaly účinek toho akordu zcela, bude prospěšné, když se nejen *rozloženě* nýbrž i *sborně* předvezme. K tomu cíli rozvrhni učitel učně na čtyry sbory a dej prvnímu zpívat *g*, druhému *h*, třetímu *d* a čtvrtému *f*, a však z prvu tak, aby nastoupil jeden sbor po druhém, asi v tom čase, co by se jedna, dvě napočítalo, ku př.

Osvojily-li si dítky akord takto, vyzvou se, aby všecky jeho částky nejednou udeřily.

(Pokračování.)

*) Pohyb nesmí být zdlouhavý a dýchat se musí před každou notou, vyjmouc druhé *h* a druhé *f*, jež jsou obloučkem s první notou spojeny.

Z Varšavy.

„Gospoda.“ — Spolek ku podporování umělcův hudebních. — p. Václav Procházka. — Koncerty.

Nejlepším a nejzajímavějším místem ušlechtilé zábavy duševní jest u nás nedávno panem *Dobrzyńskim* zřízená beseda, tak zvaná „*Gospoda*“, kterouž navštěvují spisovatelé, hudební umělci jakož i přátelé umění a věd. Zábava v této „*Gospodzie*“ bývá zvláště dvakráte v týhodnu vele zajímavá; neb v úterý stanoví hlavní předmět její slovesnost polská a v pátek hudba. Co do hudby byly tam již vykonány útvory J. F. Dobrzyńského — v hudbu uvedené části „*Konrada Walenroda*“, potom útvory Münchheimera, ředitele orchestru divadel Varšavských, jehož zpěvohra „*Lucznik*“ (Lukoštrelec) v minulém roku krásného došla výsledku, potom vokální útvory Moniuszki, Novakovského, Komorovského a jiných. — Dne 22. ledna odbývala se v místnostech kláštera Augustianů výroční schůzka spolku ku podporování umělcův hudebních, jejich vdov a sirotkův (*Towarzystwo wsparcia artystów muzycznych*). Ze zprávy čtené od p. T. Fukiera, předsedy téhož spolku vysvitá, že majitek spolku toho obnáší 27.087 rublův na stří. Přítomně užívá 25 členův výslužného a sice všickni měsíčně 75 rublů, což ročně činí 984 rublů. Tentokrát uděleno výslužné pp. Václavovi *Procházkovi* a Tom. Głogowskému, jakožto oudům společnosti přes 20 let a věku svého 50 let čítajícím. Náš národovec p. *Procházka* jest jeden z nejprvnějších učitelův hudby ve Varšavě, jenž velké získal si zde zásluhy na poli pěstování hudby, zvláště kostelní, neb jsa ředitelem hudby PP. Piaristův nejvíce s ochotníky provozuje nejvznešenější útvory v oboru tomto. Obsírnější životopis jeho nalezá se v Slovníku umělcův polských a slovanských na str. 466, jež vydal r. 1857 v Paříži Alb. Sowiński pod názvem: „*Les Musiciens polonais et slaves*“, kde se též zmiňují o něm jako o skladateli pěkného útvaru, „*Morceau de piano*“ umístěného v „*Album Warszawském*“ z roku 1854, a že zvěčnělý skladatel hudební Elsner věnoval mu svou slavnostní mši op. 88. — Koncertův máme zde neustále velkou hojnost. V posledním čase vystupovali zde houslisté *St. Taborowski* a *Vieuxtemps*. Poslední zvláště zavděčil se Varšavanům hráním arie z „*Halki*“: „*Szumia jodły*“ ozdobiv ji dodatkami vlastní obraznosti. — Velké činí se zde přípravy ku koncertu ve prospěch ústavu hudebního, při kterém spoluúčinkovati bude 100 zpěváků a 200 instrumentalistův. Mezi jinými útvory bude též provozována velká symfonie v způsobu Spohrové „*Weihe der Töne*“ jako zvukomalba složená k ukrajinské pověsti A. Malczewského „*Marya*“ — známé v překladu českém. — K konci zbývá nám

ještě zmíniti se o skvostném bálu uspořádaném zde ve prospěch ústavu hudebního (Institutu Muzycz.), jehož čistý výnos obnášel 15.000 zl. pol. (3750 zl. rak. č.) — Že se nejnovější zpěvohra pana Moniuszki „*Hrabina*“ s výtečným potkala výsledkem, již Vám známo — to však bude pro Vás novinkou, že pan Moniuszko má již v rukou opět nové libretto ku zpěvohře o jednom jednání sepsané od básníka Chęcińského, jehož název tvoří starodávné přísloví šlechty polské: „*Verbum nobile*.“

K o n c e r t

ku prospěchu akademického čtenářského spolku.

Velké toliko v češtině tištěné cedule oznamovaly dne 10. t. m. na rozích Pražskému hudbymilovnému obecnstvu, že Musa české hudby, ve své vlasti tak málo vážena, ba snad i od mnohých opovržena, v ryzém slovanském rouchu v sále na Žofíně stánek si rozbila. Uhostilaf se tam tím raději, anto jí to jednou toliko za rok popráno bývá; tím důstojněji, an se jí tohoto vyznamenání na druhý rok již dostalo.

Četný dav lidí ubíral se již před 4. hodinou na ostrov Žofinský, a nežli koncert se započal, byly místnosti sálu tak přeplněny, že se mnoho lidí pro nedostatek místa domů odebralo. Obecnstvo bylo napnuté. Nejprvé zavzněly zvuky o u v e r t u r y (G-moll) k ruské národní opeře „*Život za Cára*“ od M. Glinky, zvuky, ježto ryzým slovanským duchem vynikající slovanskou zádumčivostí dýchají. Overtura tato tak duchaplně zosnovaná a tak obratně zbudovaná a tak krásnou instrumentací ozdobená, lhostejně byla přijata. Proč? Nevíme skutečně. Nebylo snad rozehráno obecnstvo těmi jednoduchými avšak k srdci mluvícími motivy? či snad neporozumělo duchu slovanského mistra? Nechceme rozhodovati, avšak jisto je, že posluchači skladbu tuto ocenit nedovedli. Za to však rozjařila obecnstvo výtečná zpěvkyně Karolina z T i e f e n s e e přednesem českých národních písní „*Měla jsem holoubka*“ a „*Osiřelo dítě*“, jakož i trudných ruských a vábivých polských písní. Zpívalaf tak cituplně a tak významně, že mnohokrát vyvolána byla. Čestné toto vyznamenání pohnulo slavnou zpěvačku k přednesu „*Češsky*“ od Fr. Š k r o u p a, při nížto po každé sloce, po rázných deklamatorních slovech „*Čech musí být a vlastenec*“ hřmící potlesk sálem otrásl. Pochvaly a volání „*Výtečně! Bravissima!*“ bylo bez konce. Na to přednášel pan U n g e r fantasii pro violu d'amour s průvodem harfy. Láskyplné a toužebné jakož i sladké a jihnoucí zvuky tohoto libezného nástroje zbudily by zajiště zvláštního účinku, kdyby nám bylo popráno, je v malém pokoji slyšeti; avšak i navzdor rozsáhlým míst-

nostem bavila obecenstvo hra páně Ungrova. Tklivě ano bolně dojal nás na to výtečný sbor „*Dne 26. srpna*“, v němž básník V. Šmilovský smrt hrdinského krále Přemysla Ottokara II., jenž dne 26. srpna 1278 na poli Moravském v bojišti padl, dojímavými slovy opěvuje. Ach, koho by hluboce nepohnuly bolné, s trdným příděchem posauň doprovázené zvuky od K. Slavíka? A komu by byl netanul na mysli refrain:

Svatý Václave,
Vojvodo české země,

Pros za nás!

Pan Slavík, žák p. Z. Kolečovského, osvědčil se ve skladbě této co velice nadaný skladatel, jenž každým rokem vždy více a více prospívá. Vedl hlasy obratně a důmyslně, oděl tragický text úplně přiměřenou hudbou a vystřehl se s úspěchem každé jednotvárnosti. Neméně líbil se bujarý sbor od Viléma Bloška, jenž použiv veselosti překypujícího textu od J. Pieka v Jelenově slohu sbor svůj zosnoval a obecenstvo k hlučným potleskům roznítil.

Velmi zajímavou novinkou byla pro nás ouvertura (F-moll) s tragedií „*Alexej*“ od Lud. Procházky. Nadaný skladatel pojav důkladně obsah zdařilé této tragédie, vyličil trefnými motivy významné momenty dramatické básně této a zosnoval svou skladbu duchaplným způsobem a ozdobil ji vlnadnou a časem i charakteristickou instrumentací. Ačkoliv ouvertura tato co do rytmu na Beethovenovu „k Egmontu“ upomíná, nezalíváme přec panu skladateli, že se klassického Beethovena držel; neboť kdo nenásledoval v prvních svých pracích výtečné vzory? Mozart následoval ve svých kvartetách Haydna; Beethoven ve svých synfoniích Mozarta, a tak všem výtečníkům tanuly na mysli výborné vzory. Skladba p. L. Procházky je zajisté zdařilá a záslužná práce a kojíme se nadějí, že zaujme mladý tento umělec v brzkém čase jedno z nejprvnějších míst mezi skladateli českými.*)

Chvalně musíme se též zmíniti o hře na piano slečny Aug. Kolářovy, kteráž nocturnu od Chopina, rhapsodii od svého učitele pana F. Smetany a Invitation a la Polka od A. Dreyschocka s velkou čistotou, sběhlostí a s dostatečnou silou přednesla a zvláštní průžnost v úhozu osvědčila.

Velké nadšení zmocnilo se posluchačů, když nestor českého zpěvu, pan Karel Strakatý, píseň „Porodila mne mátička“ od J. Th. Krova, skladatele tak zvané husitské písně, přednáseti započal. Koho by byl nedojmul krásný nápěv se slovy

Porodila mne moje mátička,
Porodila mne v krásný Vesný den,

Porodila mne v zeleném sadě,

Porodila mne mezi růžemi,

Mezi růžemi plnokvětými!

Jak libě zaznívaly tyto prosté, z nitra milované matky se řinoucí zvuky! Jak lahodně dotkla se nás tato slova s půvabnou hudbou:

Kdybich věděla, moje robátko,

Že z Tebe bude věrný, zdárný Čech,

Ovinula bych Tebe růžemi,

Tebe růžemi libovonnými!

A jak zas ústrašně působil na obecenstvo náhlý převrat s hrozícími slovy:

Kdybich věděla, malé robátko,

Že z Tebe bude lichý, zrádný Čech,

Oplekla bych Tě krutou rohoží,

V trní hodila s krutou rohoží!

O kéž by každá čechověrná mátička, kteréž zesnulý Krov tuto píseň věnoval, tato slova byla v skutek uvedla! Zajisté by vlast naše blahobytem oplývala! Než kam zabloudila má roznícená fantazie! Musím ukončiti a doložím toliko, že pan Strakatý tuto píseň, kteráž nákladem Christofa a Kuhé v Praze vyšla, na všestranné přání opakovati musel, a že koncert tento velmi skvělého došel výsledku. Díky, ano srdečné díky za tyto duševní lahůdky našemu akad. čtenářskému spolku! (?)

Haydn.

Obrázek ze života. Podává Kar. Adámek.

I.

Vídeň děsila se před blížícími se pluky francouzské armády; bylať opuštěna od vojska Rakouského, ano i sám císař opustil Vídeň uznávaje, že zde není pro něho jistoty.

Hvězda Napoleonova se leskla, hrdý vítěz u Arkole hrozil Rakousku; dosud byl pln heroických myšlenek nepomyšleje, že může i on padnouti s výše, na niž se orlovským letem povznesl. Cesta do Rakouska byla Napoleonovi odevřena; každý věrný občan se hrozil fanatických synů republiky francouzské. Byly to doby strastiplné!

Na konci Gumpendorfského předměstí stál neúhledný domek. Nezdálo se, že by byl vnikl až v tyto stěny a v toto odlehlé předměstí nepokoj v městě panující. Zde bylo pusto; jen málo kdo šel pustými ulicemi; a kdo se k domku tomuto přiblížil, pohlížel s úctou v malá okna, jako by tam hledal cos vznešeného. Objevil-li se kdo u okna, posmekl uctivě každý mimojdoucí. Jaké pak kouzlo poutalo Vídeňany k domku tomuto?

Byloť to obydlí Josefa Haydna, jenž se právě z Londýna navrátil!

*) Obě ouvertury byly pod obezřelým vedením p. F. Škroupa precisně a nuancovaně od orchestru provedeny. Red.

Vídeň byla naplněna rozmanitými pověstmi o pouti jeho; každý se pyšnil na „otce Haydna.“ Jedni vypravovali o jeho odchodu z Londýna a obdivovali se jeho vlastenectví. Ani ty nejskvělejší návrhy krále nebyly s to udržeti Haydna v Anglii. Měl bydleti ve Windsoru a sám král dovolil, že bude mu možná každý den s královou zpívat. Nic jej nemohlo v Londýně opoutati. „Jsem poctivý a pravý Rakušan, a proto musím do vlasti,“ tak odbýval i nejskvělejší nabídnutí dvora anglického. Tak vypravovali jedni; druzí pak obdivovali se triumfům, jakéž v Anglii slavil. Ano i za doktora hudby byl v Oxfordě povýšen. Jeho bezpříkladná skromnost byla obdivována ode všech. Tolikými dary byl obsypán, tolikými skvostnými hodinkami obdarován a přec se neodloučil od svých starých jednoduchých hodin, jež „Suppenzeiger“ nazýval; tolikými brilliantovými prsteny byl poctěn a přec se nikdy prsten neskvěl na jeho prstě.

Tricet let byl Händel v Anglii a nestal se doktorem hudby, nedošel přednosti, jaké Haydn v několika měsících dosáhl.

Neméně bylo rozmanitých pověstí o slavnosti, kterou připravil lord Shav k jeho účtě, když se byl co doktor hudby z Oxfordu navrátil. Byl pozván k hostině a když vstoupil, povstala celá znamenitá společnost a klaněla se Haydnovi. Všecky dámy nesly modré stužky ve vlasech, na nichž bylo zlatem jméno Haydna vyšito, ano sám domácí pán měl krásnými ocelovými perlami jméno jeho na obrubě kabátu vyšité.

To byla hostina!

Ličení hostiny sahalo až v říše baječné. A když Haydn odcházel, tu jej prosil lord Shav, aby mu věnoval něco na památku. Haydn mu dal jednoduchou tabatěrku a prosil jeho choť, jejížto krásu nemohl dosti vychváliti, aby také ona mu na památku něco udělila. Obdržel od ní skvostnou modrou stužku. Když se k císaři ubíral, nesl stužku tuto.

Což nevíte, že přísahal tuto stužku o všech slavnostech nositi? A neslyšeli jste, co se s jeho tabatěrkou stalo? Lord Shav ji dal vložit v stříbrnou skříňku. A ještě něco dostal od Shava, papouška, krásného papouška, jenž několik melodií z jeho skladeb zpívá.

Takové a podobné pověsti roztrušovaly se ve Vídni po návratu Haydnovu z Anglie a mísily se co jasné paprsky v panující temné dušno politického obzoru.

Zprávami těmito okřivali Vídeňané a nabývali nové úcty ku svému miláčku, ku poctivému, pravému krajanu, k svému Haydnovi. Jeho jméno se stalo paprskem nelíčené radosti, obydlí místem zasvěceným a proto každý s uctivostí kráčel kolem domku, ježž Haydn obýval.

II.

V malém pokojíku vedle odevřeného klavíru seděl u psacího stolu šedivý kmet. Nezdálo se však, že leta udusila oheň jinošský u útrobě jarého kmeta. Oko jeho plálo ohněm vznešeným, jakýž nadšenost ducha působí; jasné ač vráskovaté čelo se skvělo leskem tvořícího genia. Duch jeho žil stále v době jedné a zdál se spíše mládnouti, co tělo jeho pocítovalo tíži uplynulých let. Byl to proslavený, světoznámý *Haydn*, prostý to stařec, s bodrým, dobromyslným úsměvem v lici. To je ten proslulý miláček uměn, králů a výtečníků všech vlastí, to je „otec Haydn,“ miláček národů! Velký jeho genius ukryt v rouše nezhlédném, jen okem osvědčuje bytnost svou, a pérem projevuje svou velikost.

Haydn pracoval na své slávě. Připravoval nejnovější znamenité, nedostížné své dítko k pouti do světa; komponoval velké oratorium: „Stvoření!“ V malém pokojíku dokonával dílo, jenž mělo naplniti obdivováním širošířý svět. Četl překlad textu z Anglie mu zasláný. Oko jeho se povyjasnilo, lice jeho polil radostným hnutím ruměncem.

„Nemýlil jsem se v tobě příteli! Dobře jsem věděl, že jen Svieten přeloží důkladně vznešený text. Tys předčil očekávání mé!“ Zaseptav takto a vstanuv ovinul o krk modrou stužku.

„Nesmím být nevděčný! Každý den, kdy mi Bohem popráno, bych pracoval na uskutečnění velkého svého záměru, jest pro mne den slavnostní.“

Pak vyňal skvostný prsten brilliantový ze skříně a navlekaje ho na prst pravil: „Dosud se stejně skvíš, můj talismane, jako druhdy, když jsem tě od Bedřicha Velkého obdržel; já však jsem sestárnul a pozbyl lesk jinošských let. Nebude to dlouho trvati a Bůh mne povolá v onu říši, o níž tak dlouho sním, a v níž tak dlouho patřím okem chorého smrtelníka. Nyní však k dílu, jsem připraven. Nuže, s pomocí Boží!“ Vzhled jeho nabyl vznešené tajemnosti, čelo zvráštělé zastřel mrak myšlenek, sedl ku klavíru a počal pronášeti plody ducha mocného. Oko jeho zářilo vznešeným plápoem, povznesl hrdě sklopenou hlavu a upíraje pak oko k obloze, zdál se prositi o nové myšlenky, o nové, velebné zanícení.

Po chvíli usedl ku stolu psacímu a zručně počal psáti. Mnohdy se zastavil, rty jeho se pohybovaly, zdál se modliti. Oko k obloze upíraje, mnohdy polohlasně vzýval Boha o pomoc ku dílu svému. Mnohdy chopiv se i růžence, kterýž vždy na stole ležel, když komponoval, započal se modliti. Po dokončení proslaveného díla svého „Stvoření“ pravil sám později:

„Nikdy jsem nebyl tak pobožný, jako když jsem „Stvoření světa“ psal.“

(Pokračování.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Starovské divadlo. Po provedení půvabné opery „Musketýři královny“ od J. Halevyho bylo nám konečně dne 15. t. m. dopráno slyšení Meyerberovu novou operu „Dinora neb pouť do Ploermelu“ a musíme upřímně vyznati, že nesouhlasíme ve všem, co náš pan referent o ní chvalného pověděl. Dinora není nic jiného než třetí vydání Meyerbeerovy opery „Vielky“, kteráž pod jménem „Severní hvězda“ v druhém změněném vydání vyšla. Je zde toliko ten rozdíl, že Kateřina v Severní hvězdě s dvěma flétnama, Dinora však s klarinetem co do sběhlosti v zpěvu závodí. Dinora, tato prostá pastýřka, překonává nejtěžší passáže, solfedže a jiné pěvecké umělůstky s takou obratností, jakoby se byla u Pařížských mistrů Bordogniho neb M. Garcia zpěvu učila. Co se komického živlu této opery dotýče, nenacházíme ani jednu trefnou komickou situaci v této opeře, mimo že Hoel as dvakrát ze strachu před Dinorou, jižto za lesní pannu drží, na kolena padne. Ouvertura nemá obyčejnou formu; nýbrž je to více svobodná fantasie pro orchestr a sbor, v nížto se i upomínky na B. Wagnera a G. Verdiho nalezájí. Slovem: Dinora stojí navzdor mnohým krásám as o jeden stupeň nížeji než Severní hvězda; za to však oplývá tím více divadelními efekty.

Koncert pana J. Goltermanna dne 11. t. m. měl skvělý výsledek. Pan koncertista osvědčil se v sonatě pro cello a piano (p. Fischer) od Mendelssohna co duchaplný tlumočník klassické hudby a vzbudil svým krásným, sympatetickým tónem u vznešeného avšak nikoliv četného obecenstva velkého účinku. V skladbě na národní nápěvy Skandinavské od Kummra (v rukop.) a ve fantasii na motiv z opery „Marie dcera pluku“ od Servaise rozvinul pan Goltermann všechno umění své znamenité technické sběhlosti podav, s neobyčejnou virtuositou a bravurou těžké hudební ilustrace v takovém jasném světle, že obecenstvo takřka uchváčeno bylo. Zvláště vyznačil se p. koncertista svým v závratné výši držaným flageollem, jež s takou lehkostí a určitostí vyluzoval, že každá pochybnost o zdaření této umělůstky zmizeti musela; avšak v tercích a sextách nepozorovali jsme onu křišťalovou čistotu, s jakouž jsme se vždy u Servaisa potkali. J. Goltermann byl za výborné provedení všech kusů mnohokrát hlučně volán. Místo ochuravělého p. Eilersa, jenž dvě písně zpívatí měl, přednesl p. Fischer z ochoty nocturnu od J. Fielda pro piano se vši něžností a utvrdil nás v přesvědčení, že může k výtečným virtuosům našim směle připočten býti.

Akademie ku prospěchu vychovacieho ústavu pro dospělé slepce dne 12. t. m. v sále na Žofině odbývaná měla rozmanitý program. Dávala se ouvertura k „Abenceragům“ od Cherubiniho a jasací ouvertura od K. M. Webra. Sl. Marschlerova, dilettantka, zpívala písně od Kückena a Mendelssohna, sl. Krischeova hrála na piana fugu E-moll od Händla a etudu od Kuláka, pak pan Jos. Fischer svou komposicí pro violu d'amour na motivy z „Náměsíčné.“ Nejvíce vynikla znamenitá koncertní zpěvkyně Karolina z Tiefensee, kteráž arii Elvíra

z „Ernani“ překrásně zpívala a na všestranné přání písně „Ungeud“ od Kurschmanna přednesla. Civilní orchestr pana Karla Komsáka provedl instrumentální skladbu velmi správně a zasluhuje všestranného uznání. Návštěva byla četná. —x.

— Ve středu dne 14. odbývala se v Konviktě první česká hudební a deklamatorní akademie, v nížto sl. K. z Tiefensee několik českých, polských a ruských národních písní s neslýchaným úspěchem zpívala. Obecenstvo libě se bavící vyznamenalo znamenitou tulo umělkyni mnohým vyvoláním a sl. z Tiefensee slavila v tomto důvěrném kruhu pravý triumf; neboť byly jí házeny také věnce a básně česká, z nichžto poslední podáváme. Karolíně z Tiefensee:

O písně naše, jak teď jasně zníte,
jak divukrásný v vás se zračí svět,
když se rtů Česky k Čechům hovoříte,
toužíce k zřídům dávné slávy zpět,
a všem tak jemně, sladce lichotíte,
jak byste děly: Vždyť to naposled,
vždyť Ona tak se s vámi rozžehává
a k cizině Ji zase volá sláva.

Jdi tedy, prohlašuj zas všemu světu
náš ples, plamenné naše toužení,
ať všech unáší v hrdosmělém letu
k daleké vlasti Tvoje nadšení,
kde posud plane ve nadějném květu
rekovné síly mocné proudění;
rei jim, že nadějně nám hvězdy svítí,
ať zase naučí se Čechy ctíti!

Mimo to přednášel p. D. Weishan české národní písně a pan Fr. Schmidt fantasii na motivy z „Normy,“ pak deklamoval p. J. Barák elegii od J. Kolára a paní E. Pešková „Doktorka nad doktora“ od F. D. Konečně proveden byl sbor „Svítání“ od J. L. Zvonáře a jiné sbory a deklamovánky. Návštěva byla četná a vybraná.

— Jednota hudebních umělců pod protektoratem Arn. Fr. de Paula hraběte Waldsteina, uspořádá ve spolku se zdejšími zpěváckými a instrumentálními ústavy v pondělí dne 2. dubna v sále na Žofině koncert ku prospěchu svého ústavu pro vdovy a sirotky, v němž oratorium „Čtyři roční počasí“ od Jos. Haydna provedeno bude. Partii pachtýře Šimona přednese p. Eilers, Hanu sl. Prauseova a mladého rolníka Lukáše pan Reichel. Začátek je o 6 hodin k večeru.

— Náš výborný skladatel pan Václ. Em. Horák byl před nedávnem překvapen pěkným darem, jež mu plodný skladatel kostelní pan Karel Kempler, varhaník dómu v Augsburgu poslal. Pan Kempler poslal mu svou nejnovější mši s následujícím listem: „Veleproslavený pane! Vaše tak krásoskvělé skladby, ježto se v naší krajině s velkým úspěchem provozují, jsou mi pohnůtkou, bych Vám daň své největší úcty vyjádřil; jsem tak smělý a posílám Vám (co prvnímu ze všech nyní žijících kostelních skladatelů) exemplár své nejnovější mše s tím přáním, by Vaší pochvaly došla. S význačnou úctivostí a poctou Vašnostem docela oddaný Karel Kempler“

ter. V Augsburku dne 22. února 1860. Při této příležitosti poslal též pan Ant. Böhm, obchodník v musikálních v Augsburgu, na důkaz své úcty panu Horákovi darem nešpory od Schnabla (op. posth.) a mši od Arnošta Ellgutha. Tak váží si v cizině našeho skladatele, kterýž bohužel ve vlasti tak uznán není, jak by zasluhoval.

— Náš rodák a výtečný pianista pan Seeling koncertoval nedávno v Paříži a došel velmi příznivého výsledku. Bylť v Paříži až dosud neznán a osvědčil nyní velký talent. Jeho skladby jsou líbezné a v ušlechtilém slohu držány; avšak žádná z nich ještě nevyšla. Lze se nadíti, že vyšedše tiskem velké obliby dosáhnou.

— Naše krajanka, sleč. Aug. Stögrova, primadona u k. dvorní opery v Mnichově, vystoupila po svém uzdravení nedávno co Eližběta v „Tannhäuseru“ a byla s chválou přijata. Její podatek vyznačoval se cituplným přednesem a ušlechtilou plynulostí čarokrásného hlasu.

— Náš spolupracovník, pan Zik. Kolečovský, žádal o dovolení k založení ústavu zpěváckého, v němž se nejen elementárnímu alebrž i vyššímu zpěvu jakož i náuce o kompozici vyučovati bude. Zdař Bůh tomuto podniknutí!

— Mozartův stůl, jenž se v Mozartově sklepě nacházel, je nyní uschován co památka u p. Janouška, továrníka na mašiny, jenž dotčený sklep pro rozsáhlost svého průmyslu v dílnu proměnit musel. Stůl tento je z měkkého dřeva a má malý objem. Jeho plocha ozdobena byla druhdy přikryvkou, kterouž však nynější majitel odebrati dal, anto jisto je, že tato přikryvka teprv po čase Mozarta na stůl dána jest. Na dolejší straně stolní plochy jsou viděti patrné známky zvyku znamenitého mistra, jenž si ze stolu štourátka na zuby řezával. Často se stává, že cizinci pana Janouška navštěvují, by se na Mozartův stůl podívali.

— První sešit „Záboje“ bude obsahovat výtečné čtvero zpěvy: Zpěv jinochů (text od J. Jahna). Hudba od Fr. Vogla; Smíření (od J. Picka), hudba od doktora Tragy-ho a čtvero zpěv od Karla Slavíka. Při této příležitosti podotýkáme, že první sešit vyjde o několik dní později, než určeno bylo, neboť poštěstilo se nám v Praze výtečného rytce nalézt, jenž práci tu na se přijal a netřeba nám tedy do ciziny, kdež se obyčejně dlouho čekati musí. Kéžby došel Záboj vřelého účastenství se strany obecnstva, aby dílo toto mnohá leta vycházeti a zpěvumilovné naší vlasti hojnost čtvero zpěvů poskytnouti mohlo. Cena předplatní na šest sešitů pro Prahu 2 zl. 40 kr., pro venkov se zásilkou 2 zl. 76 kr. nov.

— Druhý koncert konservatoria dne 18. t. m. byl skvělý. Mimo duchaplnou symfonii od Rubinsteina a obratně pracovanou však ne zcela původní ouverturu od Karla Šebora, nadaného žáka konservatoria, slyšeli jsme též hru koncertního mistra Davida z Lipska. Pan David má prostředně velký tón, znamenitě krásné piano a pianissimo a cituplný přednes kantilény, a značnou sběhlost, slovem: pan David je virtuos staré školy. Avšak při jeho hraní zpozorovali jsme nezpůsoby některých moderních virtuosů. — nesnesitelné pitvoření se. Nemilujeme virtuosa, jenž při hraní jako mramorová

socha nepohnutě stojí; ale viděti živé „Perpetuum mobile,“ jehožto posuňky nám těžkost skladeb naznačiti mají, je pro každého krasovědce ohromnou, strašnou úlohou. Pan koncertista hrál Viottiho koncert A-moll a variace na ruskou píseň „Sarafan“ s hlubokým citem a výrazem. Žáci na lesnici Vitovský a Nemanský přednášeli divertissement od Kalivody správně a obratně a dali důkaz o výtečné metodě pana prof. Janatky. Slečna Ottilie Bubnova (altistka) zpívala arii Leonory z opery Templáři na Cypru slušně a výrazně; hlas její však v nižší poloze byl jaksi zahalen. Chovanci ústavu i pan ředitel Kittl byli voláni.

— Slečna Alb. Zadrožilková dávala dne 6. t. m. svůj koncert v sále Erarda v Paříži se skvělým úspěchem. Hudební časopis „La France musicale“ čís. 11. od 11. března praví o této mladistvé umělkyni takto: „Sl. Zadrožilková — toť velmi podivné přijmení, musíme se vyznati, že dlužno nám je mnohokrátě čísti, bysme si je pamatovali (!!) — slečna Zadrožilková jest docela mladá dívka as 15 let stará, svěží, růžová a krásná jako anglická názevní rytina. Objevivši se v koncertě dne 6. v sále Erarda dávaném, poutala pozornost svého obecnstva, avšak sotva položila své půvabné ruce na klávesy piana, již si dobyla sympathií všech. Zřídka kdy nalzáme, by tak velké mládí s tak patrným uměleckým nadáním spojeno bylo. Hrálť díla všech znamenitých mistrů: Händla, Beethovena, Chopina, Bacha, Mendelssohna, Dreysocka a Webra, a hrálť je s podivuhodným vděkem, s hlubokým citem, s takým vkusem a slohem, jakéž jen při obratných pianistech nalzáme. Bylť oslavena, jak toho zasluhovala. Včera byla sl. Zadrožilková zde neznámou; dne s zaznívá její jméno ve všech salonech. Potlesk a vyvolání, jakož i přeplněný sál do- tvrzují, že nic k jejímu dobrému úspěchu nechybělo. Debutantce přály štěstí všechny přítomné hudební notability, mezi nimi Vilemína Klausova a Rich. Wagner.“

— Dne 11. t. m. pohřben tu byl pan Fr. Weisz, vysloužilý professor trompety a posauuny na konservatoriu Pražském a dlouhý čas oud a solista při zdejším orchestru divadelním, choralista v chrámě u sv. Víta a ředitel kůru u sv. Kajetana. Narodil se okolo roku 1775, byl od roku 1803 členem společnosti hudebních umělců a vystoupil r. 1826 z konservatoria. Později na to založil ústav pro vyučování na polnici a tažnou posauunu; avšak bez značných výsledků. Weisz podržel svůj podivuhodný a roztomilý rozmar až do konce svého života.

— Na zdejší universitě zřizuje se akademický zpěvácký spolek, kterýž záležiti bude pouze ze studujících university. Týž spolek bude odbývati ročně dva koncerty a tři zábavy. Študující se k vstoupení do spolku četně hlásí.

— Pianistka slečna M. Tápalova povolána jest co učitelka hudby do Oděsy.

(P. N.) Z České Skalice nad Úpou. (Divadlo a koncert.) Minulou neděli provedli naši pp. ochotníci na zdejším městském divadle ve prospěch dobročinný „Stará

za mladou,“ v kterémžto kuse si statně počínali. Na to následovalo několik koncertních kusů pro housle, doprovázených správným kvartetem, jež pan **T o m a š e k** z Bohdánče, švarný chovanec Pražského konservatoria a žák slovutného prof. p. **M. Mildnera**, přednesl. Mladík tento vzbudil svou zdatilou ano výtečnou hrou naději, že bude brzy virtuosem na svém nástroji. Jeho hra svědčí o krasocitu a zručnosti v nejtěžších passážích. Dosáhnuv úplné uhlazenosti a ráznosti dojde p. **Tomašek** zajisté nejednoho triumfu.

Lublaň. Někteří přátelé slovenského básnictví složili šest dukátů k vypsání ceny za nejlepší skladbu na text písně „Kde je mar?“ od proslaveného národního básníka **K o s e s k é h o** (vlastně finančního rady **Resela**). Nyní vyzývají „Novice“ k dalším příspěvkům na ceny pro takové skladby k slovanským textům. Nejlepší komposice budou pak v jednom koncertě od zdejšího zpěváckého spolku provedeny.

Lyon. Nedávno umřel tu snad nejstarší hudebník v celé Evropě pan **Delphat**. Čítal 99 let a 103 dní. Dle jeho poslední vůle byla mu jeho flétna do rakve vložena.

Pešť. Pešto-Budínské konservatorium oznamuje, že následkem uveřejněného vyzvání k zasílání starého národního maďarského nástroje „**Tarogató**“ toliko 2 exemplary zaslány jsou. Dle uzavření výboru od 18. února lze tyto dva „**Tarogató**“ nyní každý pondělek, středu a pátek od 11—12 hodin v sále konservatoria u knihovníka p. **M. Engeszera** spatřiti. **Tarogató** je dřevěný nástroj, jež podobaje se hoboji 21 tónů obsahuje. Před několika měsíci koncertoval p. **S u k** na pěkném tarogatu, jež dle vzoru starého tarogata v Pešťanském museu se nacházejícího zhotoven byl. K bouřlivým melodiím a dalekozvučným válečným znamením hodí prý se nástroj tento velmi dobře; nikoliv však ku koncertům. Jeden exemplár, avšak jen zhyzděný tarogato chová též vojenská kapella pluku **Don Miguela**.

(**J. K.***) **Z Vídně.** (Dop. pův.) (Filharmonické koncerty. — Lisztův Prometheus. — Konservatorium. — **Ander**. — Dvorní Divadlo.) Koncertní sezona letošního postu je velice vydatná co do počtu koncertů. Avšak výbornější koncerty dají se snadno spočítati. V každém případě náleží filharmonickým koncertům c. k. orchestru dvorní opery vítězná palma, ačkoliv teprv čtvrtý abonmentní koncert a pátý na mnohostranné přání uspořádán bude. Směle se říci může, že každý z dávaných tří koncertů sensací zbudil a zajisté utkví produkce ouvertur k **Anakreonu** a **Koriolanu** symfonie **A-dur** od **Beethovena**, jakož i **A-dur** od **Mendessohna** a symfonie od **Schumanna**

toliko z ouvertury scherza a finale sestávající obecenstvu u věčné paměti; taktéž slibuje velkou lahůdku oratorium „**Israelité v Egyptě**“ od **Händla**, kteráž společně se „**Singvereinem**“ dne 18. března provedena bude. Jakýchž zájmů filharmonické koncerty zbudují a jaké účastenství obecenstvo na nich bere, dokazuje nejlépe okolnost, že slavnému výboru až dosud 18 kusů ouvertur a symfonií i s hlasy darováno jest, by k tomu cíli zvláštní archiv založil. Musím se též zmíniti o koncertu „**Musikverein**“ (též s orchestrem dvorní opery), v němž se symfonická báseň „**Prometheus**“ od **Fr. Liszta** provozovala a mírně praveno úplného fiasca došla. Všechny téměř zdejší noviny zavrhuji tuto hudbu „**budoucnosti**.“ — Není Vám snad povědomo, že zdejší konservatorium, jež se zdejším „**Musikvereinem**“ celek tvoří, všechny své orchestralní produkce s orchestrem c. k. dvorní opery vykonává. Tak to stojí tedy s ústavem, jenž se ze značné podpory **J. M. císaře** jakož i z podpory obecné rady a konečně ze značných příspěvků umění milovného obcenstva těší!!! Jak docela jinak to vypadá s konservatoriem Pražským, jež tolikými peněžnými prostředky dalece nevládne, a kteréž přec při veřejných koncertech žádných cizích sil nepotřebuje ano i jimi opovrhuje. Ještě něco o našem krajanu! Po šťastně přestálé nemoci vystoupil náš nedostížitý **Alois Ander** na jevišti a okouzluje v každé partii zdejší obecenstvo. Dvorní divadlo bude od 1. června až do polovice lipna zavřeno, což orchestr a personal sborový se v zvláštní radosti uvítali.

(**R. V.**) **Z Vídně.** Tyto dny uspořádal pan **Rosa** v místnostech „**U velkého číška**“ hudební zábavu, v níž také výtečný skladatel pan **Fr. Pivoda** spoluúčinkoval. Zpíval své písně: „**Jako krajina nebeská**,“ — „**Na vysosti slunce svítí**“ — „**Aj, čo by byla**,“ které u pana **R. Veita** v Praze vysly. Na to přednášel své písně „**Když se v láhvi pivo pění**“ — „**Hle, jak v kalichu se pění**“ a konečně na všestranné přání „**Anička**,“ slováčkou to píseň, již v rukopisu chová. Pan **Pivoda** zbudil svým cituplným přednesem nesmírnou sensaci. Dne 24. t. m. bude opět hudební zábava, v níž pan **Pivoda** zase některé své písně, které u **Schrottenbacha** ve Vídni dostati lze, zpívati bude.

L i s t á r n a.
Panu **V. B.** v **Buděj.** Dopis vyjde příště. Panu **V. Luk.**... v **Tar.**... **Dalibor** stojí ročně s poštou 4 zl. 60 kr. Při příležitosti račte chybících 40 kr. nov. zaslati.

Pašije budou koncem téhož týdnu **P. T.** pánům předplatitelům rozeslány. Panu **M. N.** v **Bile C.** (**Banát**). Včera jsme obdrželi. Díky!

P. T. pány odběratele **Dalibora**, kteří jen na první čtvrtletí předplaceni byli, uctivě žádáme, by své předplacení v brzku obnovili, aby se v zásilce žádná překážka dít nemusela. Přitom žádáme všechny ctěné pány odběratele, jimž zdar tohoto časopisu na srdci leží, by se o jeho hojně rozšíření ochotně snažili; neboť **Dalibor** bude tím více prospívat, čím většího čtenářstva se mu dostane.